

Szerkesztőség
Arad, Acsev-palota.
Kiadóhivatal:
Bulv. Regele Ferdinand 2a.
(József főherceg-ut.)
(Aradi Nyomda Vállalat)
Sürgőnycim: Közlöny, Arad.
Telefonszám:
Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre 482 Lel.
Fél évre 216 Lel.
Negyed évre 108 Lel.
Havonta 86 Lel.

Hirdetések díjszabás szerint
vételnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

Kisért a mult.

Linder Béla, a magyar forradalomnak ez a leggyászosabb alakja ismét életielt ad magáról. Ez a lelkiismeretlen ember, akinek nevéhez a magyar nép átka tapad, megint megszólalt. Ezuttal a jugoszláviai Ujvidékről bocsát világá egy lapot, amelyben hadat üzen mindennek, ami szép, jó és nemes, megmarja az ezer sebből a mugy is vérző Magyarországot, tette szólítja fel az „emigráns” testvéreket és a fertőző méreggel teleitatott nyomdatermékkel el akarja homályosítani annak a külföldnek a szemét, amely jóakaratú támogatással igyekszik segíteni talpraállítani a vesztett háboru és a forradalmak által tönkretett Magyarországot.

A Linder Bélákat a forradalom vetette felszínre. A névtelenség homályából a pillanatra urrá lett csöcselékuralom rángatta őket elő és ezek a gyászos emlékü sötét lovagok értették is a módját annak, hogy meggyalázzák népüket, országukat, vérel borítsák el a zöld mezőket és árulóikká váljanak minden becsületes munkásmozgalomnak és reformista törekvésnek. Linder Béla szinte kivált a többi demagóg közül. A szürke és jelentéktelen katonatisztből egyszerre hadügyminiszter lett és világgá kürtölte a leghazugabb frázist: „nem akarok több katonát látni!” Alig hangzott el az átkos ige, nyomában kigyulladtak az ősi magyar kastélyok, a rablás féktelen vágya lett urrá az emberek, gyilkoltak, raboltak, erőszakoskodtak, az országukat feketéltették a menekülő szerencsétlenektől, Budapest utcáin a barbárság és műveletlenség ütötte fel tanyáját, a kulturávakat nem védte senki, a végzetes szállóige nyomán olyan hatalmas tűz támadt, hogy annak eloltásához évtizedek komoly munkája szükséges. Olyannvira a közelmultban történtek ezek a szomorú dolgok, hogy pusztán csak a visszaemlékezés-kor is horzalom fogja el az embert. Mindenki emlékszik még azokra az időkre, amikor Magyarország polgárságát és annak vavonát védeni hivatott katonaság fegyverrel a kezében „leszámolni” készült a polgári társadalommal. Irózatos volt a féken tartott ember indulatok és szenvedélyek ilyen veszedelmes kirobbanása.

És ez a Linder Béla, aki a gyászos uralom bukása után Bécsbe menekült az igazságszolgáltatás büntető keze elől, majd Pécsre kényszerült, ahol rablásait és tolvajlásait egy virágzó kulturemporium lakossága szenvedte végig — még megszólalni merészel. — Nem fél attól, hogy a sok kiontott vér a fejére száll, nem fél attól, hogy az özvegyek sóhajából hatalmas szélvihar támad, amely elsöpörheti őt és társait a föld szí-
téréről?

Ez a született rossz ferhéltsgével világrajótt kalandor örök Ahasvérus módjára vándorol ország-ból-országba, városról-városra, hogy „megszerveze” az emigráció magyarságát az anyarszág elleni küzdelemre. Belgrádi sötét szereplése mindenki előtt ismeretes és most egyszerre Ujvidéken szervez megint. „Testvériség” címen négyoldalas hetenkint megjelenő lapocskát ad ki, a mely élére nagyképuen kiírja „lapvezér Linder Béla”. Hogy a lapocskának mi köze van a testvériséghez, azt mindenki könnyen elgondolhatja. Visszasírja a régi jó idöket, amikor nem volt jogrend Magyarországon, amikor szabadon gyilkolhattak és rabolhattak a jó urak, amikor sárba tiporhatták az évszázadok komoly és produktív munkáján felépített polgári társadalmát.

Nem! Linder Béla lapvezér, ezek a jó idök elmultak. A pünkösdi királyságnak vége. A magyarság szemérol lezuhant a hályog. Az utóállamok magyarsága megvetéssel utasítja vissza ezt a sajtotérméket és kellő értékére tudja leszállítani a nagyhangú frázisokat és bombasztókat. Az utóállamok magyarsága a trianoni és st. germaniai békeszerződés keretén dolgozó tagjává akar lenni annak az államnak, amelyhez őt a békeszerződés odaitélte. A Linder Bélák tisztavirágélete örökre lehanyatlott és hogy ma nem sötét börtönök mélyén elmélkednek a jogrendről, a magántulajdon szentségéről és az erköcsröl, azt tisztán csak a menedéket adó ál-

lamok udvariasságának és humánus svájci konvenciónak köszönhetik. De vigyázzanak, ha nem húzódnak meg csendesen — vár-

va a mindenkitöl való elfeledést, odakerülhetnek, ahová valók; a büntető igazságszolgáltatás kezé közé...

A kisantant a béke fontos tényezője.

— Nem tárgyalnak Magyarországgal. — Nincsics jugoszláv külügyminiszter a sinaiai konferenciáról. —

Bucurestből táviratozzák: Hivatalosan megcáfolják azokat a világsajtóban is elterjedt híreket, hogy a kisantant és Magyarország között tárgyalások indultak meg.

Belgrádból jelentik: Nincsics jugoszláv külügyminiszter nyilatkozott a sajtónak a sinaiai konferencia lefolyásáról. A kisantant múlt évi konferenciája óta a három állam együttes politikája nagy előrehaladást tett. A sinaiai tanácskozások, amelyek nem egész három napig tartottak, meg hozták az összes függöben levő kérdések rendezését. A tanácskozások folyamán sok kérdést vitattak meg, így a három állam közös politikájának leszögezésén kívül az összes európai kérdéseket is. A sinaiai konferencia meggyőzte Európát arról, hogy a kisantant fontos tényezője a békének és a konszolidációnak. Végül kijelentette a jugoszláv külügyminiszter, hogy a konferencia határozatához képest ezentul minden évben kétszer

tart a kisantant megbeszéléseket. A legközelebbi konferenciát Belgrádban, az utána következőt pedig Prágában fogják megtartani. (Rador.)

Vissza a Bosporustól!

(A törökök nem engedték át egy román hajót.)

Bucurestből jelentik: A lausannei békeszerződés Európa keletén teljesen új helyzetet teremtett, s azok az intézkedések, amelyeket a török kormány a békeszerződés következtében elrendelt, még igen sok zavart fognak okozni a balkáni államok egymásközti forgalmában. Ennek a zavarnak jelei már teljes mértékben mutatkoznak, s például tegnap a konstancai kikötőnek egyik hajója, amely a Bosporust akarta átszelni, kénytelen volt visszatérni a kikötőbe. Tegnapelőtt indult utjára — aminél Konstancából táviratozzák — a konstancai kikötőből az Imperatül

RÉGI IDÖKBÖL.

Égy híres pofon története.

Pozsonyban történt, az 1838-as diéta idején. Az „ifju király”-t — így nevezték a jámbor trónörökösöt — valami garázda suhanc megtámadta az utcán. Ugyan nem is támadta, csak éppen eléjbe állt a vízszemü nyápic fiatalembernek, akiröl tán azt se tudta, kicsoda és elkezdett vele figurázni boros ember módjára. Az ifju király megijedt a hadonázó legénytöl és az Anton háta mögé bujt. — erre a névre hallgatott az a tagbaszakadt cseh lakáj, aki Ferdinándot sétáltatta. Anton fültövön vágta a garázda részegét, aztán átadta a policájnak, a gazdáját pedig hazavitte az öreg császárhoz, aki mind járt tedeumot mondatott örömben, Antonnak pedig adott egy ban kócedulát, hogy igyon egyet a nagy ijedtségre.

Ezzel aztán az udvar részéről el is volt intézve a „merénylet” érdeme szerint, nem volt azonban

elintézve a diétán. Ott fölállt Füzes-séry Gábor, az akkori beregi követ és alispán és nem kevesebbet indítványozott, mint azt, hogy a királymentő lakájt, Anton Krzepelkát tegyék meg magyar nemesnek.

Mi szándéka volt a Beregi követnek ezzel az indítvánnyal, a szokott magyar lojalitás vetett e benne lobbót, vagy érdemet akart magának szerazni felsőbb helyen, azt most már nem lehet tudni. Ami szemünkben nem is látszik az olyan nagy dolognak, amit ő indítványozott. Akárhányszor kész haszon lett volna az az országnak, ha a lakálok beérték volna annyival, hogy magyar nemességet kapnak. — Igaz, hogy ez urfütulus volt, jogok is jártak vele, de azért magában mégis kevés volt a megéhhetésre már akkor is. — Lehet, hogy Anton nem is vette volna olyan nagy tisztességnak a dolgot, talán egy kis bírtól is kért volna hozzá, esetleg egy kis föispánságot is, azonban erre nem te-

rült sor. A Karók és Rendek éppen rossz kedvükben lehettek és reitenelesen fölháborodtak azon az ötleten, hogy Anton Krzepelka lakájt fogadják a magyar szent korona tagjává. Füzes-séry Gábort az indítványával együtt minden hosszabb vita nélkül kidobták a diétáról.

Ez ebben el is mult. Szép idök voltak azok, nem lábadlankodott annyi újságíró a magyar glóbuson, mint most, nem is volt szabad tudósításokat közölni az országgyűlésről — aki megpróbálta, mint Kossuth János, azt becsukták — a szegyenében hazamenekülő követet sehol se előzte meg a híre. Sőt, például Debrecenben igen nagy tisztességgel fogadta a főbíró. — Nagy dinom-dánomot csapott a tiszteletére, meg volt rá híva fél Debrecen és három szomszéd vármegye. — Sőt hivatalos vendég is akadt a vigadalomra, tekintetes Tisza Lajos ur, Bihar vármegye követe és „ulipános föispánja”. De! Füzes-séry nem volt a sógora

Traian nevű román gőzös a Földközi tenger felé

Estére tért a gőzös a Boszporuszhoz, tovább haladni azonban nem tudott, mert a török hatóságok feltartóztatták. Átvizsgálták a hajó irásait, valamint az utasok utipodgyászait s kijelentették, hogy a hajó a Boszporusz bejáratát át nem lépheti, mert sem a hajó irásai, sem pedig az utasok utlevelei nincsenek az angorai kormány vizumával ellátva. A török hatóságok és a hajó alkalmazottai között hosszas tanácskozások indultak meg, amelyek azonban — bár reggelig tartottak — eredményre nem vezettek. Az Imperatul Traian kénytelen volt a Boszporusz bejáratától visszatérni a konstanzai kikötőbe. A román hatóságok és a török kormány között megindultak a tanácskozások, hogy az új helyzet folytán előállott változások ügyében tisztázzák a dolgokat s hogy Románia hajói a nemzetközi jog szabályai értelmében akadálytalanul közlekedhessenek a török vizeken.

ARADI PROBLÉMAK.

Mit mond a nőbarát?

Mai hozzászólásunk a természetesség alapjaira helyezkedik abban a problémában, amit a hivatalba járó nők és férfitársaik közötti érintkezés mineműségéről szól és az *Aradi Közlöny* hasábjain napok óta megjelenő hozzászólások révén immár általános érdeklődő fejlődött. A mai hozzászólás többek között a következőket mondja:

— A férfizaklatásnak kitett, parasztemelő hivatalnoknő öngyászaga miért nem keres olyan hivatalt, vagy foglalkozást, ahol nincsen

hoz, Oszterhuber Józsefhez intézett levelében, amely ennek az afférnak az emléket megőrizte.) A Tisza Kálmán apja volt ez a tulipános alispán, magyverü magyar ember, született kuruc, mert mindenki kurucnak születik és labanc — lesz. Labancot a természet nem szül, az már arte faktum, amelyet a körülmények formálnak, mint ahogy a bihari ellenzéki követből is a körülmények formáltak később a hírhedt bihari adminisztrátort. (Különbösen hiszen Tisza Kálmán is csak olyan szittyául kezdte, mint az apja s kuruc verekedés után lett belőle császár generálisa.)

Elég az hozzá, hogy éppen országos vásár volt akkor Debrecenben, lovak föltekintése végett költözött be Biharból Tisza Lajos s foglalt végezve, vetődött be a főbíróhoz, aki nagy örömmel fogadta.

— Soha jobbkor nem jöhetett volna a tekintetes alispán ur, — karoltatta be a vendégek sokadal-

férfiszemnek kitéve? Mert tudnia kell azt, hogy a férfi a nőt mindig férfi-szemmel nézi és ez természetes is. Nincs szó itt arról, ha a nő rokona a férfinak. Azokat az erőket, amelyek azt a természeti ösztönt szolgálják, hogy a nő a férfiaknak (és viszont is) tessék és a mely erők egyeseknél jobban kifejelettek, mint másoknál, nem lehet kiölni, vagy még csak guzsba köt-

Németország pénzügyi ellenőrzés alatt.

— A németek végsőig küzdenek. — Coolidge programja. — Baldwin önálló politikát akar. — Visszantassított belga közvetítés. —

Berlinből táviratozzák: Hilgerding, aki a birodalmi pénzügyministerségre a legkomolyabb jelölt, egy francia hírlapírónak a következőket mondta:

— Megegyezésről szó sem lehet, amíg megszállva tartják a Ruhr-vidéket, mert ez az aktus nem a fizetésre való kényszerítés, hanem állandó fenyegetés a birodalom feldarabolására, amiért is a Ruhr-vidék lakossága a passzív ellenállást szükségképpen nemzeti kötelességnek tartja. Franciaországnak tehát olyan megoldást kell keresnie, amely megóvjá tekinélyét, de nem sérti a német hazafiságot. Amíg Párisban ezt be nem látják, addig nem lehet tárgyalni. Méltányos megegyezés esetén Németország harminc milliárd arany márkát fizethetne, de többet nem. A német nép el van szánva, hogy a küzdelmet a végsőig megvívja. A nagyipar a legmesszebbmenő áldozatokra kész. A francia kormány saját érdekében helyesen tenné, ha a garancia-paktumot, amelyet Anglia, Amerika is ajánlott, elfogadná.

Londonból táviratozzák: Az angol politika fő célja, hogy kom-

mába. — Nem is gondolja, kit fog itt találni szegény hajlékban.

Csak úgy a bajusza alatt mosolygott, hogy micsoda kedves dolgot lesz az, ha a két törvényhozó meglátja egymást.

Hát hisz a meglepetés el is következett, de más formában, mint ahogy főbíró uram várta.

Alig látta meg Tisza Lajos Füzeses Gábor, nekiugrott olyan temperamentumosan, ahogy a Tiszák szokták, mikor megharagudtak.

— Mit keres ebben a tiszt magyar házban a beregi követ, mikor a hazaárulóknak Bécsben a helye a császár lábánál!

Füzeses felugrott, halálsápadtan, ökölbe fogott kézzel állt a bihari alispán elé s valami nagy magyaros fogadjistennel felelt a szokatlan adomistenre, mert Tisza Lajos úgy vágta orcán válaszul gyanánt, hogy Füzeses a székek közé vágódott.

— Ez a tied hazaáruló csudar! ... Nem hiába volt Debrecen-

ni sem. Mint ahogy a jó ételnek illata étvágygerjesztő és az ékszer csillogása is vágyat ébreszt a megszerzése iránt. De minek is van olyan jó illata az ételnek? Miért olyan kedves az ékszer csillogása? Miért oly kedvesek, bájosak, illatosak, csillogók a nők? Aki pedig nem ilyen, az vagy csal, vagy festi magát, ha zaklatásról panaszkodik. *Egy nőbarát.*

promisszum jöjjön létre, amelynek érdekében lord Cecil Párisban fáradozik.

Párisból táviratozzák: A cáfolatok ellenére is tartja magát a hír, hogy Poincaré és lord Curzon között eszmecsere készítenek elő, amit Poincaré különösen üdvözöl, mert alkalom nyílnék a francia és angol Ruhr-álláspont közvetlen megtárgyalására. Lord Cecil és Millerand francia elnök tanácskozásaitól messze kiható következményeket várnak. A *Matin* azt jelenti, hogy Franciaország és Belgium augusztus 10-ig meg fognak egyezni ama rendszabályok tekintetében, amelyek azt fogják eredményezni, hogy a Ruhr-akció hatályos és gyümölcsöző legyen.

Londonból táviratozzák: Coolidge amerikai elnök programja a következőkben foglalható össze: 1. az Unió nem vesz részt a Népszövetségben; 2. csatlakozik a háigai nemzetközi döntőbíróshoz, ami nem jelenti a Népszövetség elismerését; 3. a szövetséges háborús adósságok visszafizetése a legkedvezőbb feltételekkel; 4. Amerika csak felkérésre avatkozik a Ruhr-kérdésbe; 5. az alkohol-illa-

ben országos vásár, mert az esetnek hamar országos hire futott. — Még Bécsbe is elvitték a kellemetlenség hírére a bécsi kalmárok, talán meg is tódítva, — írja aggóskodva Deák Ferenc.

Annak azonban semmi nyoma, hogy párbaj lett volna a dologból. Nem mintha az akkori emberek nem lettek volna olyan érzékenyek a becsületükre, mint a mostaniak, ó dehogy! Csak hogy a súlyos ügyeket nem tartották olyan gyerekességgel elintézhetőnek, mint a párbaj. Füzeses hazament Beregre és többet nem ártotta magát az ország dolgába, Tisza Lajos pedig tovább tett-vett a házáért, gyűjtötte a népszerűséget, míg végre olyan népszerű lett, hogy ezt már Bécsben is észre kellett venni. Akkor lett belőle a császár bizalmi embere, aki nem nagyon örült neki, ha azt emlegették, hogy ő egyszer mint hazaárulót inzultált valakit, aki a császár lakáját magyar nemessé akarta tenni...

lom szigorú betartása, de a szemlegéseknek kedvezményt adnak.

Rómából táviratozzák: Az Observatore Romano hivatalosan megcáfolja a Newyork Herald híradását a pápa jóvátételi tervéről, amelyet a lap szerint Mac Cormick szenátor közvetített volna.

Londonból táviratozzák: Az angol kabinetben két árnyalat van. Az egyik szerint Angliának közjednie kell Franciaországhoz. A másik árnyalat, amelynek élén Baldwin miniszterelnök áll, méltóságon alulinak tartja, hogy a franciák kötétkén vezessék Angliát. A Baldwin vezetés alatt álló miniszterek csoportja azt véli, hogy a kormánynak politikailag és gazdaságilag el kell szigetelnie magát az európai kérdésektől. A kabinet mindkét csoportja elzárkózik a Németországgal szemben való mentő akciótól. Politikai körökben azt beszélnek, hogy Belgium közvetíteni akart Anglia és Franciaország között, ami a belga kormány kétszínűsége miatt úgy Párisban, mint Londonban visszatetszést keltett és mindkét helyen kijelentették, hogy a közvetítést nem veszik igénybe.

Brüsszelből táviratozzák: A belga minisztertanács jelentéséből kiderül, hogy a német ellenállás gyöngül. A megszállt területeken levő francia és belga hatóságok Berlinből ajánlatokat kapnak, amelyek tapogatóznak, hogy a passzív ellenállás megszüntetése esetén Németország milyen könnyebbségekre számíthatna?

Politikai párbaj.

(Eckhardt Tibor könnyen megsebesült: — Árdragúti intézkedés visszaható erővel.)

Budapesti távirat alapján jelentette az *Aradi Közlöny*, hogy a magyar nemzetgyűlés egyik legutóbbi ülésén Eckhardt Tibor súlyosan megsértette Fábian Béla demokrata képviselőt. Az affér lovasias ultra terelődött, amennyiben Fábian provokálta Eckhardt Tibort. A ségedek tegnap súlyos feltételi kardpárbajban állapodtak meg, amely ma délelőtt folyt le. A felek nagy hevességgel kétszer csaptak össze. A második összecsapásnál Eckhardt az arcán karcolást, Fábian pedig a homlokán lapos vágást kapott. A párbaj után a felek nem békültek ki.

Budapestről táviratozzák: A nemzetgyűlés mai ülésén folytaták az indennitási javaslat részletes vitáját. Valkó Lajos kereskedelmi miniszter felszólalásában a Farkas István által ajánlott munkásegyleti bizottság létesítését ajánlotta, de állítsák ezt fel gyorsan addig is, amíg hosszadalmas processus után törvény gondoskodhat róla. Dr. Nagy Emil igazságügyminiszter azt ajánlotta, hogy az árdragúti vonatkozó intézkedés visszaható erejű legyen. Bár ez furcsán hangzik, mondtotta a miniszter, de a mai rendkívüli viszonyok ennek szükséges ségét megkövetelik.

A pénzügyminiszter rövid felszólalása után az indennitást részleteiben is elfogadták. A Ház elnöke és az alelnökök most megbeszélést folytatnak a pártokkal, hogy tegyék lehetővé, hogy a nemzetgyűlés kedden megtarthassa zárolását.

Az eltűnt milliók.

(Rémregény a Banca Nationala bankjegyet körül. — Egy vasuti állomásfőnök tragédiája.)

Bucuresti távirat alapján megírta az *Aradi Közlöny*, hogy *Tarnescu* galaci vasuti állomásfőnök megölte a feleségét, azután halálánál léte önmagát. Most a családi tragédiáról az alábbi feltűnést keltő részleteket jelentik *Bucurestiből*:

Galacban mindenki meg volt győződve arról, hogy a tragédiát a férj féltékenysége idézte elő, mert egy *Popa George* nevű asztalosmesternek viszonya volt az állomásfőnök feleségével. A tragédia áldozatait eltemették és az ügy aktái le is zárultak volna, ha *Tarnescu* hátrahagyott levelezéséből a hatóságok olyan nyomokra nem akadnak, amelyek szenzációsan világítják meg a dráma rejtett rugóit. A hatóságoknak, melyek most a legerélyesebben nyomoznak a családi tragédia ügyében, eddig a következő adatok jutottak tudomására:

Még 1919-ben történt, amikor az *Averescu*-kormány intézte az ország ügyeit, hogy három vagon papírpénz érkezett a galaci állomásra Franciaországból. A papírpénzek teljesen készen voltak, mindössze az aláírások és a sorszámok hiányoztak róluk. Amint a nyomozás most megállapította, ebből a három vagonból tömönként egy éjszakán. Az elvitt összeg több millióra rugott, s a hiányt mind a mai napig fel sem fedezték s így az ellopott pénz, amelyre csak a sorszámokat és az aláírásokat kellett reányomni, a Banca Nationala ellenőrzése nélkül kerülhetett forgalomba.

A családi tragédia főhősenek, *Tarnescunak* a levelezéséből most a következőket állapították meg a hatóságok: A bankjegyeket a vagonokból éjnek idején az állomásfőnök tudtával és beleegyezésével *Popa György* asztalosmester, aki *Tarnescu* feleségének házi barátja volt, lopta ki. Az ellopott bankjegyek névértéke több millióra rugott, s *Popa* ebből hallgatási és bejegyzési díj címén százezer le névértékű papírpénzt *Tarnescunak* adott át. A lopás elkövetése után *Popa György*, nehogy hirtelen gazdagságos és költséges életmódja Galacban feltűnővé váljék, lakóhelyét *Ploestibe* tette át, ahonnan azonban igen gyakran járt vissza Galacba *Tarnescuék* meglátogatására.

Popa György költséges életmódjával elhitette, hogy a lopott millióknak négy év alatt a nyakára hagott, s az utolsó banit is elverte úgy, hogy néhány héttel ezelőtt már betevő falatja sem volt. Galacba utazott újból *Tarnescuék*hoz, a hol ráhírt az asszonyt, hogy azt

a százezer leit, amelyet annak idején hallgatási díj címén kapott a férj, s amelyet *Tarnescuék* nem használtak el, lopja el férjétől és adja át neki. Az asszony engedelmeskedett neki és *Popa* néhány nap múlva száz darab ezer leissel tért vissza *Ploestibe*. Néhány nap pal ezelőtt aztán *Tarnescu* véletlenül rájött, hogy a százezer leit az asszony visszaadta *Popának*. Rejtetes családi jelenet következett, amely aztán gyilkossággal és öngyilkossággal végződött.

Amikor a nyomozás ennyire jutott, a galaci hatóságok azonnal megkeresték a prahovái kerület előjáróságát, hogy a *Ploestiben* lakó *Popa Györgyöt* tartóztassa le, s kérték arra is, hogy tartsanak alapos házkutatást lakásán. — A *ploesti* rendőrség azonnal eleget tett a megkeresésnek és *Popát* letartóztatta. A megejtett házkutatás szenzációs eredménnyel végződött: *Popa lakásán megtalálták azt a gépet, amellyel Popa az ellopott bankjegyekre reányomta a hiányzó aláírásokat és sorszámokat, hogy azokat könnyű módon, minden feltűnés nélkül hozhassa forgalomba*. A nyomozást a hatóságok a legnagyobb eréllyel folytatják egyrészt annak megállapítására, hogy mily összeg sikrádott el *Popa* kezén, másrészt pedig, hogy mikép történt meg annak idején, hogy a milliókat kitévő lopásra senki sem jött rá, s hogy ily nagyösszegű pénz a jegybank ellenőrzése nélkül kerülhetett forgalomba.

A román moratórium-törvény az angol felsőházban.

(Az angol kormány biztosítékokat kér Bucurestben.)

Londonból táviratozzák: A felsőházban ma érdekes és a romániai kereskedelmet élesen érdeklő interpellációt mondott el *Fairfax* lord. Az interpelláció azokat a törvényeket említette fel, amelyek mint a moratórium törvény is, hosszabb időre lehetetlenné teszik az angol kereskedők követeléseinek behajtását. Még nehezebbé teszi a helyzetet az, hogy az adókat a moratórium alatt még biztosíték szolgáltatására sem lehet szorítani. Ha a román valuta a moratórium lejártáig nagyobb mértékben csökken, akkor a hitelező semmit sem kap vissza követeléséből. *Fairfax* több angol céget megnevezett, amelyek nagy perkoltségekbe sodródtak, hogy követeléseikhez hozzájussanak, amire most a moratórium miatt képtelenek. Ha nem segítenek ezen az állapoton, akkor az angol pénzüc semmi hitelt nem nyújthat román érdekelteknek. A kormány nevében *Earl of Clarendon* kijelentette, hogy tényleg vannak Angliát érintő romániai adósságok, de a román kereskedők kiüldöttsége Londonban az angol hitelezőkkel megállapodást létesített, amely szerint az adósság egy részét nyomban kifizették volna, azonban a közben alkotott moratórium törvény megakadályozta az eszaki részben

tását. Ezt a körülményt megbecsülték *Bratianu* román pénzügyminiszterrel londoni tartózkodásakor és ugyanekkor utasították a

Gömbös védekezés helyett — támad.

— Eszeágában sincs a köztársasági formát támogatni. — Nem is akart miniszterelnök lenni. —

Budapestről jelentik: A *Magyar Hírlap* közleménye, amelyet az *Aradi Közlöny* is hozott, politikai körökben és a társadalom legszélesebb rétegeiben egyaránt a szenzáció erejével hatott, de különösen az egységspárt körében váltott ki élénk visszhangot. A pártban általános az a vélemény, hogy amennyiben azok a tárgyalások, amelyeket *Balla Aladár* a jugoszláv követtel folytatott, *Gömbös Gyula* tudtával történtek, úgy ez a tény semmi esetre sem fogja *Gömbös Gyula* pozícióját a saját legszűkebb politikai körében sem erősíteni, de mindenesetre alkalmas lesz arra, hogy minden köteleket szétszakítson, amely még esetleg főnállott *Gömbös* és az egységspárt egy-két tagja között. Bizonyos ugyanis, hogy a történetek nyilvánosságra jutása után *Gömbös Gyulának* egyáltalában nem lehet többé reménye arra, hogy a párt tagjai közül bárki is kövesse őt azon az uton, a melyen néhány nappal ezelőtt elindult.

Az a nyilatkozat, amelyben *Gömbös* cáfolni igyekszik azt az állítást, hogy neki köze volna *Balla Aladárnak* a jugoszláv követtel folytatott tárgyalásaihoz, egyáltalán nem alkalmas arra, hogy ezt a jogosnak látszó feltevést eloszlassa. Ebből a nyilatkozatból mindeközül az derült ki ugyanis, hogy *Gömbös* két hónappal ezelőtt tényleg beszélt *Ballával*, aki arról értesítette, hogy bizonyos magyar politikai körök őt az antant és a kisantant előtt háborus uszítónak tüntetik fel.

— Miután pedig háborúra nem uszítok, mert ez örültség volna, — hangzik *Gömbös* nyilatkozata —, megtettem a kellő ellenintézkedéseket, amelyek hivatva voltak ellensúlyozni azt a beállítást, amely a fajvédelmi mozgalmat külpolitikaikailag diszkreditálja és hamis megvilágításba helyezni akarja.

Gömbös kijelenti még nyilatkozatában, hogy a szóbanforgó cikk az ő diszkreditálása céljából íródott kifejezetten azért, hogy éket verjenek közé és a royalisták közé és a Habsburg-kérdés feltevésével ellentéteket támasszanak közte és a royalisták között, holott ő maga is royalista és eszeágában sincsen a köztársasági formát támogatni.

Az egységspárt körében nem találják kielégítőnek *Gömbös* nyilatkozatát. A pártban ugyanis már hetek óta tudnak arról, hogy a párt volt ügyvezető elnöke az utóbbi időben tényleg gyakran ta-

Bucuresti angol követet is, hogy a pénzügyminiszterrel folytatott tárgyalások alapján a román kormánytól biztosítékokat kérjen.

lálkozott *Balla Aladárral*, aki azonban új politikai orientációja dacára is fenntartotta régi összeköttetését a függetlenségi és 48-as Kaszuth-párttal, amelynek tagjai előtt nem egyszer igen elismerésméltóan nyilatkozott *Gömbös*ről. — Politikai körökben egyébként úgy tudják, hogy *Gömbös Gyula* nem akart elnöke lenni az új kormánynak. Ő maga beérte volna valamelyik miniszteri tárcával, a honvédelmivel vagy a belügyvel. A miniszterelnökségre mást keresett, így például följajánlotta ezt a tisztséget egy előkelő, ez idő szerint aktív szerepet nem játszó politikusnak, aki azonban nem vállalta ezt a feltételes megbízatást.

Budapestről táviratozzák: A „Magyar Hírlap” *Balla Aladár* képviselő tárgyalásairól új részleteket közöl. *Balla Aladár*, a budapesti jugoszláv meghatalmazottánál tett lépésével egyidejűleg érintkezésbe lépett a magyarországi köztársasági mozgalom egyik vezető tagjával is, akinél aziránt érdeklődött, mi lenne a köztársasági politikusok álláspontja *Gömbös* kormányrajutása esetén. *Balla* kijelentette, hogy a köztársasági mozgalom szabadságát biztosítani kívánja *Gömbös* uralomrajutása esetén, mert az az álláspontja, hogy az országnak és külpolitikájának érdeke az összes Habsburg-ellenes elemek összefogása.

Nyilatkozik az ügyben *Veér Imre*, a köztársasági párt elnöke is, aki kijelentette, hogy *Balla Aladárral* tényleg beszélgetett. *Balla* tényleg kijelentette előtte, hogy *Gömbös* kormányrajutása esetén biztosítani hajlandó a köztársasági mozgalom szabadságát.

Sarkadi Aladárt meglopták.

(Kalend a vonaton. — Eltűnt a művész pénztárcája.)

Sarkadi Aladárt, az Aradon vendégszereplő nagyszerű művészt az elmúlt napokban igen kellemetlen baleset érte. *Sarkadi* erdélyi turnén járt és ennek során Szováta fürdőre is el kellett látogatnia, így szólott az impresszióval kötött szerződése. Marosvásárhelyen szállt vonatra, hogy Szováta utazzék. A marosvásárhelyi állomáson egy elegáns öltözött ur is felszált a fürdővonatra, aki közvetlenül mellé ült. Egyszerre a zsebéhez nyúlt *Sarkadi* és észrevette, hogy hiányzik a pénztárcája. Amikor azonban a lopást észrevette, az elegáns ur már nem állott mellé, sőt teljesen eltűnt a vonatról. Nyaradszeredán jelentést tett az állomás csendőrségénél és az előzőeken, szolgálatkész csendőrmester megkérdezte, hogy kizárja-e a fürdővonat

összes utasainak a megmotorizált. Sarkadi ezt nem kívánta. A tárcában volt Sarkadi egész jelenlegi vagyona: 30 dollár, 200 csehszlovák korona, 1000 lei és 50.000 magyar korona, tehát összesen másfél millió magyar korona. És Sarkadi az izig-vérig művészember este már jó kedvvel kabarézott Szováta közönsége előtt, amely harsogva kacagott ötletességeim és a *Mandi-mulató* parodiáján. Sarkadi, amikor most megkérdezték tőle, hogy miként tetszik neki Szováta

váta fürdő, arany humorával felelt:

— Szép, nagyon szép, csak egy kicsit drága... Nekem egy nap alatt másfél millióba került...

Sarkadi Aladár most az *Aradi Közlöny* útján kéri a tettes elegáns urat, aki a másfél milliót tévedésből kihuzta a zsebéből, legalább az iratait és a fényképeit küldje vissza az aradi színház címére, ahol a *Tatárjárásban* és a „28-as” című operettben fog még ezen a héten vendégszerepelni.

Arad egyik legmodernebb palotája.

— Tizenöt új lakás Aradon. — Olcsó házbérek. — Októberre teljesen elkészül az új Acsev. palota. —

A Bulev. Regele Carolon (Erzsébet-köruton) épül Arad egyik legszebb és legimpozánsabb új bérháza, az Acsev. háromemeletes palotája. Tizenegy hónap óta visszahangzik a városnak ez az egyébként csendes része a kőművesek és ácsok lármájától és boszorkányos gyorsasággal raktak egyik emeletet a másikra a szorgos munkások. Az épület a modern építési technika egyik remeke. A maga nemes egyszerűségében is szinte kiválik a környező többi épületek közül. Stílusa előkelő, finom tónusú, mentes minden fölösleges cifraságtól és a fundamentumtól a tetőig nemes anyagból készült.

A mai lakáshiányon nagy mértékben segít ez az épület, amely egyszerre tizenöt új lakást ad Aradnak. A háromemeletes házban nyolc négyzetos, négy háromszobás lakás és három egyszobás pin-celakás lesz. Minden lakás a legkényelmesebben van építve és felszerelve az összes szükséges mellékhelyiségekkel, a ma már minden lakáshoz hozzátartozó fürdőszobával és a tervező eltért az eddigi sablontól, amennyiben elkülönített minden lakást ugyanolyan, hogy minden egyes lakás ugyanzól van külön kis házat alkot. A szobák kedvező világításnak és a földszintiek 3.30, az első emeletiek 3.50, a második és harmademeletiek pedig 3.10 méter magasak. Külön személy- és toherfelvonó lift közeledik állandóan, általában minden tekintetben a modern német házakat vették alapul.

A házat építő Acsev. a lakásokat a mai viszonyokhoz mérten olcsón adja bérbe. Nem akarja kihasználni a lakáshiány következtében előállott nagyszerű konjunktúrát és olyan bérösszegeket vett alapul, amelyeket az ilyen modern lakásokra igényt tartó tehetősebb emberek képesek is megfizetni. A négyzetos lakások évi bérösszegét a vasúttársaság 50—55 ezer leire, míg a háromszobásokét 35—45 ezer leire kontemplálta. Értesüléseim szerint egy négyzetos lakást évi 56 ezer leiert már ki is bérelt egy ismert aradi gazdag ember. Ha tekintetbe vesszük,

hogy az építkezést annak megindulásakor 4—5 millióra tervezték és ez az összeg ma már jóval a duplájára emelkedett, arra a konkluzióra lehet jutni, hogy az építető Acsev. a befektetett tőkéjének igen kis százalékát kapja csak meg évenként.

A bérpalota teljesen Soor Lajos vasutigazgató építésmérnök terve szerint készült, aki kiváló szakember. Az építkezés a társaság rezsiében történik és a különböző munkákat aradi vállalkozóknak adták ki. Az építkezés már nagyon előrehaladott stádiumban van, szeptember 15-én a harmademeleti lakásokba már be is lehet költözni, míg a másodemeleti, elsőemeleti és földszinti lakások csak október elsejére válnak lakhatóvá. A városban már élénk érdeklődés nyilvánul meg az új bérpalota iránt és rövidesen az összes lakásokat kiadják.

A postamesternő büne.

(A kifosztott amerikai levél.)

Néhány héttel ezelőtt Ternova községbe egy pénzeslevél érkezett Amerikából, amely Houtart & Co. cégnek Tonai, Rumanie volt címezve. Alevelet, mivel a címzettet nem találták meg Ternován, a postahivatal átküldte Tornyai községbe. Innen ismét Tornyára küldték vissza a levelet, azzal a megjegyzéssel, hogy a címzettet ott sem találták. Zimmermann Ilona postamesternő a levél visszaérkezése után nyomban jelentést tett az ottani csendőrségnél, hogy Tornyán a pénzes levelet felbontották és abból a négyzetos dollárt kilopták. A csendőrség bevezette a nyomozást, azonban a tornyai postahivatal igazolta, hogy a levelet felbontatlanul küldte vissza a tornyai postahivatalba. A tett elkövetésének gyanúja ekkor a feljelentést tevő Zimmermann Ilona postamesternőre irányult, akinél a csendőrség házkutatást tartott. A házkutatás pozitív eredménnyel végződött. A hivatalnoknő fiókjában elrejtve kétszázhat dollárt találtak. Zimmermann Ilonát a csendőrség őrizetbe vette és ma délelőtt átadta az aradi királyi ügyészségnek. A vizsgálóbíró holnap hallgatja ki a bűnös postamesternőt.

Irodalom, művészet

Sarkadi Aladár vendégfellepte.

(Az „Ártatlan Don Juan.”)

Tegnap este az „Ártatlan Don Juan” című három felvonásos bohóságot játszották a színházban Sarkadi Aladárral a címszerepben. A címszerepet eddig Darvas Ernő játszotta, aki egészen más felfogásban vitte a színpadra a Don Juan szerepébe beugratott félszeg és modortalan cégvezetőt. Darvas alakításában több volt a valószínűség, míg Sarkadi a szerep komikumát igyekezett jobban kihasználni. Sarkadi felfogása egészen elütött Darvasétól, jobban hatásra dolgozott és ebből a szempontból tökéletesen ki is aknáta szerepét. A kacagásból nem fogyott ki a közönség, Sarkadi minden gesztusával és szavával nevet tetett. Ez a nagyszerű művészember egészen újat adott azok számára is, akik már látták a darabot. Ötletessége, amellyel a többi szereplőt is dirigálta, kifogyhatatlan. Ezer apró niánsszal gazdagítja a szerzők elgondolását és mindenkor szellemesen. A női szerepben Mészáros Maja mutatkozott be a publikumnak. A többi szerepekben Sipos, Kálmán, Sári, Gömör Emma, Jávor jártak hozzá a sikerhez. Faludy egy könnyed, elegáns és fiatal világi szerepével küzdött. A fiatal világtól egy nehéz mozgású, vén ruét csinált, ami nem az ő hibája, hanem a szereposztásé, a mellyel fiatal szerepet osztottak ki ennek a már nem fiatal, csak fiatalos színésznek. (b. i.)

A hadgyakorlat harci zaja sem tudja távol tartani az egyenruhák alatt dobogó szívektől Amort, amely fürgébb és észrevétlenebb cselvétéseiben, mint a legkitanultabb hadvezér. A hadgyakorlat alatt szövődött szerelmi történet minden bájjosságával elevenedik meg a *Tatárjárásban*, amelynek megható eseményeibe mint a vidámság csillogó drágaköve illeszkedik bele a tartalékos gyalogos tiszt pompásan megrajzolt alakja. A *Tatárjárás* péntek esti reprizén ezt a szerepet a budapesti közönség dédelgetett komikus. Sarkadi Aladár játsza. A darab főbb szerepeit Balogh Böske, Halmos Mici, Inke és a társulat többi elsőrangú tagjai alakítják.

Az ötletek káprázatos tárháza nyitja meg az aradi színházi színpad utolsó operettjében, a „28-as”-ban. A kacagató operett budapesti bemutatója alkalmával feledhetetlen sikert ért el, amelynek osztályosa volt Sarkadi Aladár, a kiváló komikus, aki a címszerepet alakította és akinek kedvéért tűzte műsorra az igazgatóság aradi vendégszereplése alkalmával ezt a nagyszerű operettet. A helyzetkomikumok példátlanul gazdag variációja, az öreg hordár körül bonvolódó események fonák-sága Aradon is sikert biztosít az operett-újdonosoknak, mert a szerep, amelyet Sarkadi Aladár játszik, egyike a művész feledhetetlen alakításainak. A szombat esti bemutató alkalmával, valamint vasárnap az operett-újdonosban Horváth Mici, Balogh Böske, Gömör Emma, Sebestyén Jenő, Tompa Béla és Inke Rezső játszanak.

Csütörtökön a nyári szinkörben nincs előadás.

OSZI DIVATLAPOK 18994

megérkeztek. KELET hírlapiroda.

Hogy áll a leu?

Augusztus 8-án fizettek 100 leiert:

Aradon:

2.70 svájci frankot,
8.47 francia frankot,
16.67 szokolt,
12.000 külföldi magyar koronát,
9.500 tényleges magyar koronát,
13.500 belföldi magyar koronát,
35.000 osztrák koronát,
1.540.000 német márkát.

Zürichben 2.75 frankot

Parisban 8.60 frankot

Budapestben 9450—10.150 kor.-t

Bécsben 34.500 osztrák koronát

Berlinben 1750.000 márkát

Newyorkban 50.25 centet

Belgrádban 48.10 dinárt

Londonban 1 font 920 lei.

„Lairok barlangja.”

(Felháborodás Lendvai István ellen. — A sértő cikk miatt megindítják a bünvádi eljárást.)

Budapestről táviratozzák: A parlamenti pártok körében — a szélső jobboldali tulzók egy kis csoportját leszámítva, — mély megütközést keltett egy újságcikk, amely a nemzetgyűlést olyan durva hangon sértette meg, amilyenre még nem volt példa. A cikket Lendvai István, a ceglédi kerület ébredő programmal megválasztott képviselője írta a *Nép* című lapba. A választóihoz intézett levél formájában egyes képviselők sértő aposztrofálásán kívül a legbántóbb hangon ír a nemzetgyűlésről, amelyet a „Lairok barlangja”-nak nevezett el. Rakovszky Iván belügyminiszter erre a cikkre válaszképpen hat napra megvonta a lapotól a közportárs jogát. Valószínűnek látszik, hogy ez az ügy még a nemzetgyűlésen is szóba kerül és ott még viharos összecsapásokra ad alkalmat. A nemzetgyűlési képviselők egy tekintélyes része sürgette, egy a kormánypárton, mint az ellenzéken egyaránt, hogy nem csak a cikk szerzője, hanem a lap főszerkesztője, Benárd Ágoston ellen is indítsák meg a bünvádi eljárást. Jogász-képviselők véleménye szerint a cikk szerzője ellen az állami és társadalmi rend hatályosabb védelméről szóló törvényjavaslat negyedik paragrafusa alapján kell eljárni, amely a magyar nemzet megbecsülése ellen elkövetett büncselekményt öt évig terjedhető fogsággal bünteti. Lendvai ellen különben más akció is folyamatban van. Mandátumának igazolása legközelebb kerül az illetékes bizottság elé, ahol a tárgyalás során az ellenzék részéről adatokkal fogják bizonyítani, hogy Lendvai István nincs föléve a választók névjegyzékébe, e néven tehát nem bír választói jogosultsággal, hanem csak mint *Tehner* István s ezért mandátumának megsemmisítésére fognak javaslatot tenni.

Budapestről táviratozzák: A büntetőtörvényszék elnöke megkezdte a főügvesztést, hogy intézkedjék Lendvai István mentelmi jogának felfüggesztése iránt, hogy a *Nép*-ben megjelent, a nemzetgyűlést sértő cikke miatt az eljárás megindíthatassék.

A dollár elérte a négymillió márkát.

— Németország forradalom előtt. — Berlinben a napi szükséglet egymillió márka. —

Berlinből táviratozzák: A legutóbbi események hatása alatt a városokban ma a legvadabb hírek terjedtek el. A márka újabb zuhanása nagy riadalmat okozott nem csak tőzsdei és pénzügyi körökben hanem a nagy közönség körében is a valutaromlás által folytonosan emelkedő hihetetlen drágulás miatt. Felelőtlen elemek röpcédulákat osztogattak Berlinben, amelyek a Cuno-kormány lemondását közölték. A rémfiúk közül erősen tartotta magát az a hír, hogy a birodalmi bank lezárta pénztárát és hogy a város több részében fosztogatnak. A hírek szerint a külvárosi élelmiszerüzleteket a felzúgott tömegek kifosztották. A hamis hírek legtöbbjét megcáfolták ugyan, de a márka ennek dacára is zuhanásszerűen továbbesett, mert pánikszerűen vásárolták az idegen valutákat. A dollár elérte a 4 milliót. A svéd korona és a hollandi forint árfolyama jóval a millió márkán felül állanak. Még a rozsmagyar koronáért is 188 márkát fizetnek és a még rosszabb osztrák koronáért is 65 márkát adnak. Az élelmiszerhiány percről-percre érezhetőbbé válik és ezért elrendelte a közéletminiszter, hogy a télire tartálékolt élelmiszerkészleteket is elő kell venni, hogy a napi igényeket kielégíthessék.

Berlinből táviratozzák: A berlini piacot továbbra is az infláció és az árak emelkedése uralja. — Nemcsak az élelmiszereknek, de a közhasználati cikkek ára is katasztrófális méreteket ölt, úgy hogy a középcsztály tulnyomó része már alig van abban a helyzetben, hogy a legszükségesebb élelmiszercikkeket beszerezhesse. A napi szükséglet már szinte megközelíti az egymillió márkát. A lakosságon pánikszerű idegesség vett erőt és az üzleteket ostromolja, mert óráról-órára újabb ár-emelkedéssel kell számolnia. Nagyon sok üzlet már zárva van. Az amúgy is nyomott hangulatot még súlyosbítja a forradalmi átalakulásról elterjedt hír. Ezzel egyidejűleg mindinkább szaporodnak a beförések, rablások és hasonló hüncselekmények, aminek oka az, hogy állandóan emelkedik a munkanélülők száma.

Berlinből táviratozzák: A birodalmi bank igazgatósága értekezletet tartott, amelyen azt tárgyalta, miként lehet véget vetni a márka-inflációnak. Az éjszakában nyilvánuló tanácskozás ellenére a végeredmény az, hogy tovább nyomják a bankjegyeket, hadd haladjanak tovább progresszív elértéktelenedésük útján. A jövő héten a bankjegyforgalom 90 billióval szaporodik, vagyis kétszerannyi lesz, mint a jelenlegi. A pénzügyi szükséglet oly óriási, hogy az éjszaka készült bankjegyeket repülőgépeken Frankfurtba, Hamburgba, Kölnbe és más városokba szállítják. A jegyban épülete előtt ezrével várnak az emberek, hogy az éjszakai folyamán készült bankjegyekből kapjanak. A banképületek előtt rendőrség és katonaság tartja fenn a rendet. A közönség izgalma növekszik, mindenki szabadulni akar a márkától és értékpapirokat vásárol. Nagy tételekben vásárolják a magyar és osztrák koronát. — Azokat a híreket, mintha a Kor-

mány elejtené a márkavalutát, a birodalmi gazdasági miniszter megcáfolja.

Frankfurtból táviratozzák: A közeli Hamburgban nagyszabású tüntetések voltak. A munkások megrohanták a városházát, hogy kifosszák annak pénztárát. — A rendőrség és katonaság lépett közbe és ez alkalommal összeütkezésre került a sor. Több ember súlyosan megsebesült.

Berlinből táviratozzák: A témpári munkások sztrájkja befejeződött. Az összes üzemekben megkezdték a munkát.

Londonból táviratozzák: Az angol lapok a márka zuhanásával foglalkoznak, amelyet a gazdasági szaktekintélyek a Cuno-kabinet esztelen politikája következményének tartanak. A Times sürgős segítséget sürget. A lap szerint szükséges, hogy a szövetséges hatalmakhoz indítványt terjesszenek arról, hogy Németország pénzügyeit ausztriai mintára ellenőrzés alá helyezzék.

Diamandi — Lausanneról

Nem elég a békeszerződés aláírása, hanem annak betartása a fontos.

Bucurestből táviratozzák: A Lupta intervju közlő Diamandi meghatalmazott minisztertől, aki Romániát a lausannei konferencián képviselte. A román delegáció — mondotta Diamandi — úgy a konferencián, mint azonkívül mindent elkövetett, hogy a békét a keleten biztosítsa. Nem szabad elfelejteni, hogy nem elég a békeszerződés aláírása, hanem annak betartása a fontos. A román delegáció a béketárgyalások folyamán több ízben békeközvetítőként szerepelt és nagyon gyakran közbelépésével biztosította annak békés lefolyását. Elfogadták többek között a román delegációnak javaslatát a Fekete-tengeri flotta leszerelésére vonatkozólag is. Románia kész bármikor paktumot kötni a szomszédos államokkal, amelyek kölcsönösen biztosítják a békés szomszédtságot. Romániának a tárgyalások folyamán egyenlő szerepe volt a többi államokkal. Oroszország is aláírta a békeszerződést, azonban állandóan fegyverben tartja hadseregét, sőt újabb kontingenseket is mobilizált. Diamandi végül megcáfolta azokat a híreket, hogy Lausanneban tárgyalásokat folytatott az orosz delegációval. (Rador.)

Kihallgatják Ulaint. Budapestről táviratozzák: Emlékeztet, hogy dr. Ulain Ferenc nemzetgyűlési képviselő, a Szózat főszerkesztője, egy ceglédi népgyűlésen mondott beszédében kijelentette, hogy a Hitelbank nemzetgyűlési képviselőnek és közéleti tényezőnek 300 millió értékű értékpapirt adományozott. A nemzetgyűlés felhatalmazására az igazságügyminiszter bünvádi eljárást indított Ulain ellen. Cegléd illetékes bírósága, a kecskeméti törvényszék most megkereste a budapesti törvényszéket, hogy hallgassa ki Ulaint arra vonatkozólag, hogy állását mivel tudja bebizonyítani.

HIREK.

Harding uoliso óráit,

(Kisiklott a halottas-vonaf.)

Newyorkból táviratozzák: Harding elnök betegségének tragikus vége meglepetés volt úgy az orvosokra, mint környezetére, mert azt remélték, hogy meg fog gyógyulni. Néhány perccel az elnök halála előtt az ápolónő örömmel ujságolta, hogy az elnök mily egyszerű színben van. Harding lapszemelvényeket olvasatott fel feleségével, majd egyszerre elakadt a lélegzése, hörögni kezdett és megrázkódott. Ekkor már nem tudott beszélni. Neje kiszaladt a szobából és orvosért kiáltott. Az orvosok és a környezet tagjai besitették, de már minden késő volt, mert Harding ugyszólván halálküzdelem nélkül kiszenvedett. Felesége csodálatraméltó hősiességet tanusított. Az orvosok és az elhunyt barátai tanácsstannul állottak, mert senkisésem remélte a tragédia közeledését. Amikor a szomorú hírt Coolidge jelenlegi elnök feleségéhez elvitték, könnyezni kezdett. Egész San-Franciscóban gyorsan elterjedt Harding halálának híre, ahol nagy szomorúságot keltett. A szállókban és hárokból elhallgattak a zenekarok és a vendégek némán távoztak a mulatóhelyekről. Az Egyesült-Államok huszonkilencedik elnökének holttestét abban a szobában ravatalozták fel, ahol meghalt és másnap külön vonattal Washingtonba szállították.

Newyorkból táviratozzák: Chap-pel állomáson a Harding elnök koporsóját szállító vonat kisiklott, baj azonban nem történt.

— **A királyné Londonba utazott.** Belgrádból táviratozzák: Az Avala ügynökség jelenti, hogy Mária román királyné és Ileana román kir. hercegnő néhány nap múlva Párison keresztül Londonba utaznak. Ferdinánd király, a királyné és a hercegnő visszaérkezéséig Bledben marad.

— **Argetoianu külföldre utazott.** Bucurestiből táviratozzák: A lapok közlik, hogy Argetoianu volt belügyminiszter lemondott a néppárt végre haitóbizottságában viselt tisztségéről és külföldre utazott. A néppárt szeptember hó 7-én Kisenewben kongresszust tart, amelyen Argetoianu már nem vesz részt. A lapok Argetoianu lemondásával kapcsolatban a néppártnak a közeli időkre várható bomlásáról is írnak. (Rador.)

— **A budapesti drágaság.** Budapestről táviratozzák: A drágaság növekedésében különösen a huspiac vezet. A sertéshus kilója 8600 korona, a borjúhúsé 6800 korona, a szalonnáé 11.000, a zsiré pedig 11.600 korona.

— **Öngyilkos báró.** Budapestről jelentik: Báró Illienbergi Abele Rezső, a közigazgatási bíróság nyugalmazott elnöke, ma délután Döbrentei-utcai lakásán öngyilkos lett. Hátrahagyott levelében elmondja, hogy tettének oka gyógyíthatatlan betegség.

— **A város gondoskodik katonai lakásokról.** A város vezetősége ma megállapodást létesített a katonasággal, hogy a lakáshivatal megszünetése folytán a szükségesnek mutató katonai elszállásolásokat a város teljesíti. Ugyszintén a város helyezi el a lakásigényekkel fellépő köztisztviselőket is.

— **Görögország forradalom előtt.** Szalonikiből táviratozzák: Görögországban nagyarányú ellenforradalom előjelei mutatkoznak. A török frontról visszatérő görög katonák hangulata forradalmi szellemű. A közvélemény azt követeli, hogy a kormány adja át a helyét a tavaszi forradalomban nem részes politikusoknak. Komoly politikai körök attól tartanak, hogy Görögország ismét véres polgárháború színhelye lesz.

— **Hol működnek az adóbizottságok?** Az aradi adókvető-bizottságok holnap, csütörtökön a következő utcákban folytatják működésüket: az I. a Poetul (Libás-dűllő) utcában, a II. a Virginia Hotaran (Erzébet) utcában, a III. visszamaradt tételeket dolgoz fel, a IV. a Bulevadul Regina Maria-n (Andrássy-téren), az V. a Marasesti (Kossuth) utcában, a VI. a General Berthelot (Atzél Péter) utcában, a VII. a Catedralai (Thököly) téren, a VIII. a Grigore Alexandrescu (Bercsényi Miklós) utcában, a IX. a dr. Ratiu (Sarlót Domokos) utcában.

— **Elutasított lakáscsere.** Érdekes lakásügyben hozott ma ítéletet az aradi törvényszék polgári felelővíteli tanácsa. Dr. Székely Ferenc aradi ügyvéd, háztulajdonos a saját házába akart beköltözni és felajánlotta egyik lakójának, Spiró Róbertnek, a Dácia hirtosító társaság igazgatójának a lakáscserét, aki azonban nem fogadta el. Dr. Székely ügyvéd a törvényszékhez fordult, mely helyszíni szemlét rendelt el és ez alkalommal megállapította, hogy a két lakás között nagy az aránytalanság. Az ügyvédnek két-szobás lakása van, amely öttagú családjának elég nagy terjedelmű. Spiró pedig kilenc családtagjával három-szobás lakásban lakik. A lakáscsere iránti kérelmet elutasította a törvényszék, de a határozatot dr. Székely a semmitőszékhez megfellebbezte.

— **Halálos játék a fegyverrel.** A főváradai csendőrség ma halálos végű szerencsétlenségről értesítette táviratilag az aradi királyi ügyvédséget. Izpásza Terentie odaváló tizenhárom éves fia a főerdész vadász fegyverével játszott barátai társaságában. A fegyver játékközben elsült és a golyó Csulea János tizennégy éves fia gyomrába furódott. A szerencsétlenül járt gyermek néhány perc múlva belehalt sérüléseibe. Az ügyvédség elrendelte a vizsgálat megindítását és Izpásza Terentie holttestének felboncolását.

— **Bolsevista betörés román területre.** Bucurestiből táviratozzák: Hotinből jelentik, hogy nagyobb orosz csapatok átkeltek a Dnyeszteren és megkísérelték a betörést Mihailowka községbe. A határőrök azonnal észrevették a közeledő orosz csapatokat és fegyvertűz alá vették őket. A bolsevikiek tizenegy halott hátrahagyásával megfutamodtak. Román részről nem történt sebesülés. (Rador.)

— **Felélétek a zavargások Irországban.** Londonból táviratozzák: Irországból újból zavargási hírek érkeznek. Ez alkalommal a felkelők De Valerának, valamint az összes politikai foglyoknak szabaddárahelyezését követelik. Tegnap tüntetés volt, amelynek során a tüntetők és a rendőrség között heves összeütközések voltak. A rendőrség több tüntetőt letartóztatott.

— „Victoria” takaré- és hitelintézet Arad, Deviza-osztályának telefonszáma 763.

— Mozgalom a temesvári ovodák ügyében. Timisoarai (temesvári) szerkesztőségünk telefonálja: A beszüntetett timisoarai (temesvári) ovodák ügyében nagy mozgalom indult meg. A regátba való áthelyezés annyival is terhesebben sújtja a magyar ovónöket, mert az a veszély fenyegeti őket, hogy vonakodás esetén lakásaikból kiteszik a visszamaradókat. Az érdekeltek dr. Fülöpp Béla timisoarai szenátorhoz fordultak és kérték közbenjárását. Dr. Fülöpp szenátor azt válaszolta a küldöttségnek, hogy éppen utra késsen áll Budapestre, ahol torokbaját gyógykezelik és operálják, e pillanatban tehát önmaga nem teheti meg a lépéseket, azonban megígérte, hogy levéllel keresi fel Anghelescu közoktatásügyi és dr. Cozma kisebbségi minisztereket. A Polgári Szervezet mint mindig, ez alkalommal is megmozdult és felterjesztést intézett a közoktatásügyi miniszterhez, valamint dr. Cozma Gyula miniszterhez is, aki Timisoara országgyűlési képviselője.

— Elpusztult egy kronstadti erőd. Berlinből jelentik: A prétévári lakók csak most adnak hírt arról az óriási robbanásról, amely a kronstadti várban történt. A jelentés szerint a robbanás az egyik erődöt teljesen elpusztította. A városban nagyon sok ház ablaka betört. A robbanásnak több száz katona esett áldozatul, a robbanás következtében támadt tűzben pedig szintén több ember pusztult el.

— Hazatérnek a török békekövetek. Lausanneból táviratozzák: A török béke delegáció, amely tizenegy tagból áll, ma elutazott Lausanneból, hogy visszatérjen Konstantinápolyba.

— Aradmegyei gazda kalandia Temesvárott. Furcsa kalandia volt Timisoarán (Temesvárott) Keresztes Gábor aradmegyei magyar gazdának, aki a nagvásárra jött tehenet vásárolni. A gazda, mielőtt a vásárra ment volna, egy gyárvárosi kocsmába tért be, ahol Oszlanszki György hírhedt módosí csavargóval elegyedett beszédbe. Keresztes Gábor az asztalához invitálta Oszlanszkit. A gazda egy pohár sört ivott csak, vendége azonban több deci pálinkát rendelt egymásután és az italozás vége mégis az lett, hogy Keresztes csunván elázott. A ravasz csavargó ugyanis észrevétlenül pálinkát töltött a gazda sörébe, ami rövidesen megtette hatását. Keresztes a Marockaner-szálló istállójába ment aludni. Oszlanszki melléje feküdt és amikor az ittas ember elaludt, kivette 5000 leit tartalmazó pénztárcáját, majd felkelt és gyorsan elinált. A szálló portásának feltűnt a távozás, utána szaladt és hamarosan elfogta a csavargót, kit bevitték a rendőrségre. Ott, miután bealoltotta a lopást, letartóztatták. A mit sem sejtő gazdának pedig visszaadták a pénzt.

— A palesztinai nő öngyilkos kísérlete. Timisoaráról (Temesvárról) jelentik: A Bega gyárvárosi részén a hidról Práger Jonetta palesztinai illetőségű angol alattvaló bele akart ugrani a Begába. A hidon szogálatot teljesítő rendőr megakadályozta az öngyilkosságot és az életunt nőt bevitték a rendőrségre. Kihallgatták, de tettének okát nem volt hajlandó elárulni.

— Ha ragályos betegség fenyeget, ügyeljünk a belek szabályos működésére. Koprolog az ideális és jóízű csokoládé hashajtó erre a lezalkalmasabb

Kifosztották a déli aradi vonatot.

— Zsebmetszők garázdálkodása az arad-temesvári vonalon. — Meglopták az első osztályú utasokat. —

Timisoarai (temesvári) szerkesztőségünk jelenti telefonon: Ma délelőtt a fél egy órakor Aradról Temesvárra haladó vonaton ügyes zsebmetszők garázdálkodtak, akik a vonat elsőosztályú kupéit szemelték ki maguknak működési szintűre és valószínűleg már Aradon szálltak fel a vonatra. A vonattal egy regátbelli szenátor jött Temesvárra és kézipodgyászát elhelyezve a fülkében, a folyosóra ment. A fülkében a nyitott ablaknál többen tartózkodtak. Mielőtt a vonat Merczyfalvára beérkezett volna, a szenátor iratokat akart elővenni a kupében függő felsőkabátjának zsebéből és ekkor meglepetve vette észre, hogy a zseb kívülről fel van vágva

— A bányai ipartelepek megvizsgálása. Timisoaráról (Temesvárról) jelentik: Popescu Cézár ipari és kereskedelmi miniszteri vezérigazgató holnap Timisoarára érkezik és megismeri a timisoarai és bányai nagyobb ipari és kereskedelmi vállalatokat.

— Árumintavásár bikaviadallal. Pozsonyból táviratozzák: Az itteni dunai árumintavásár alkalmából a városban bikaviadalt rendeznek. Az aréna 20 000 néző számára készül. A toreádorokat Spanyolországból hozatják mintavásár vezetésére.

— Átúszták a La Manche-csatornát. Párisból táviratozzák: Sullivam amerikai uszóbajnok 27 óra 23 perc alatt átúszta a La Manche-csatornát ott, ahol 40 kilométer széles.

— Öngyilkos alezredes. Nagykanizsáról táviratozzák: Kőszeghy Ödön nyugalmazott alezredes vasárnap reggel a lakásán Mannlicher-fegyverrel agyonlőtte magát. A golyó átütötte a koponyacsontot, azután áthatott a menyezeten. Az alezredes hat évig orosz fogságban volt. Megállapították, hogy tettét pillanatnyi elmezavarban követte el.

— Poloskairásban speciálista létállás mellett takarítást vállal. Matteine poloskairtó-vállalat Arad. Bulev. Regele Ferdinand 25. (Boros Beni-tér.)

— Vasúti tolvajokat keresnek. Különböző vasúti tolvajások ügyében nyomoz az aradi pályaudvari rendőrség. A nyomozások során ma házkutatást tartottak Király Antal fékező Calea Saguna 34. számú lakásán. Király Antal ellen annak idején az Arad-Csanádi Vasutak is büntető feljelentést tettek, a lefolytatott vizsgálat folyamán sikerült Királynak kibújni a vádak alól. A vasutak igazgatósága, dacára annak, hogy a lefolytatott vizsgálat nem járt eredménnyel, továbbra is rossz szemmel nézte Királyt és magas kora ellenére a világháború folyamán bevonultatta katonának. Néhány hónap előtt az Arad-Csanádi Vasutak magyarországi vonalára husz fékezőt kértek a romániai vezetőségtől. Az igazgatóságnak gondot okozott ilyen nagy számú segédmunkás összehozása és inkább kevesebb embert küldött át, csak hogy ne kelljen Királyt Antal úrra a vasut szolgálatába felvenni.

és tárcája hiányzik. Nagy lármát csapott s közben beérkezett a vonat Merczyfalvára, ahol a meglóptott szenátor jelentést tett az állomásfőnököknek és a csendőrségnek. Ugyanekkor az elsőosztályú kocsinak még több utasa jelentette, hogy kifosztották. Az ügyes zsebmetszők több mint 30.000 leit harácsolnak össze. Merczyfalván a csendőrök felszálltak a vonatra és minden utast leigazoltattak, de a zsebmetszőket nem tudták előkeríteni. Valószínűnek tartják, hogy a zsebtolvajok még Vingán leszállottak a vonatról és a Temesvár felől jövő Aradra haladó ellenvonatra szállottak át. Kézrekerítésükre erővel nyomozást indítottak.

— Újabb vasúti katasztrófa. Constanzából táviratozzák: Tegnap este hét órakor Mamaia állomáson vasúti szerencsétlenség történt. Az 1. számú személyvonat a váltókezelő hanyagságából kifolyólag oly erővel ütközött össze egy mozdollyal, hogy mindkét mozdony kisiklott. Emberéletben nem esett kár.

— Magyarországon megdrágultak a házassági fölmentések is. Budapestről jelentik: A szombathelyi megvéspüspök arra való tekintettel, hogy a korona nagyot esett és hogy minden cikk megdrágult, úgy intézkedett, hogy az egyháznak a házassági fölmentésekre vonatkozó taksája is ugorjon egyet. Elrendelte tehát, hogy az, akit egy hirdetés alól fölmentenek 500, aki két hirdetés alól szabadul 1000, akit pedig mind a három hirdetés alól mentesítenek, 2000 koronát fizeszen. Az új megállapítás szerint a harmadfokú sógorság taksája 2000, a másodfokú sógorság taksája és az első sógorságé pedig 5000. Koronára emelkednek. Azok, kik vegyes házasságot kötnek, ezen a címen minden alkalommal ezer koronát fizetnek. A püspök arra is figyelemmel volt, hogy szegény jegyesek is vannak, aminek fogva kimondotta, hogy ezeknek a díjat vagy egészen, vagy félig elengedhetik.

— Vilmos császár műkincseit adott el. Amsterdamból jelentik, hogy Vilmos császár néhány héttel ezelőtt egy ismert párisi cégnek nagy összegért eladta az elhunyt császárné egyik értékes gyöngysorát. Ugyanekkor néhány híres francia és hollandi festményt is eladott, amelyek a potsdami palotából származtak. Egy gazdag amerikai néhány gobelint vásárolt meg a császártól. A pénzért Vilmos császár hollandi bankrészvényeket vásárolt.

— Vizsgálat egy nagyszabású vámcsempészési ügyben. Érdekes vámcsempészési ügyben folytatták le az aradi államrendőrség ma a vizsgálatot. Az Oláriu Testvérek és Társa timisoarai (temesvári) cég június hónapban négy millió lei értékű füstölthust Magyarországra való szállításra kapott engedélyt a miniszteriumtól. A szállítás Tornyán át történt, ahol a határrendőrség és a vámhivatal tisztviselői, amikor a vagon tartalmát átvizsgálták, abban nemcsak füstölthust, hanem nagy mennyiségű márt és vajot is talál-

tak. A permissz csak füstölthust szállítására volt kiállítva és így a vámvizsgálat eredményéről jelentést tettek a kereskedelemügyi miniszteriumnak. Ma az illetékes miniszteriumból egy vezérfelügyelő is leérkezett Aradra, aki Andreecu rendőrigazgatóval megkezdte a több napot igénybe vevő vizsgálat lefolytatását.

*Kam a Lábait babylonon
Minden cipész tudja!*

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Az áruló hajszál.

(Hogy lepleztek le egy rablógyilkost?)

Berlinből táviratozzák: Berlinben meggyilkolták Friedmann ügynököt. Több embert fogtak gyanuba, amíg aztán az egyik gyanúsított emberre rá is bizonyították a bűnösséget. Friedmann kezében ugyanis egy hajszálát találtak, amit az áldozat nyilvánvalóan a gyilkossal küzködve tépett ki támadójának fejéről. A göröcsövi vizsgálat kétséget kizáróan bizonyította be a haj azonosságát és a gyilkos végre is bevallotta bűnösségét. Ebből az alkalomból a lapok figyelmeztetnek arra, hogy már számtalan esetben szolgált az áldozatnál talált idegen hajszál arra, hogy kiderítsék a merénylőt. Egy ízben a holttest mellett egy sipkát találtak és abban két hajszálát. A szakértő megállapította, hogy a sapka tulajdonosa erőteljes, hízásra hajló, középkorú ember, rövidre nyírott, fekete-szürkén kevert hajjal, kezdődő kopaszsággal. A sipkában talált hajszálak szürkéek voltak ugyan, de sok szurok-fekete festékanyag volt a hajszálakban, a nyírasi felület még erősen látszott Csímbszerű dudorodások jeleztek, hogy a haj a kezdődő „hold” szélén nőtt, a fej erősen izzadt, amiből arra lehetett következtetni, hogy az illető ember házasságban volt.

A mikroszkopikus vizsgálat megállapítja, hogy a test melyik részéről származik a haj. Fej, homalja, szakáll, bajusz hajszálai megkülönböztethetők. Érdekes, hogy az arzénmérgezés áldozataimál az alsó test hajszálai egészen könnyen kihúzhatók. Az illető ember kora is jól megállapítható a hajvizsgálat alapján és azt is meg lehet állapítani, hogy az illető koraszülött-e, vagy igazán vén ember. Mégis óvatosan kell bánni a hajbizonyítékkal, mert már volt oly eset is, hogy pl. egy meggyilkolt asszony fiát fogták gyanuba, mert az áldozat ökölreszorított kezében három hajszálát találtak, mik közül kettő barna, a harmadik foszszában váltakozva barna és fekete volt. A meggyilkolt asszony fiának haját levágatták és kitérték, hogy a haj kétharmad részben barna, egyharmad részben olyan volt, mint az áldozatnál talált harmadik haj. Semmi kétség sem lehetett a fiu bűnössége iránt, de aztán mégis jelentkezett az igazí tettes, aki bevallotta bűnösségét. És épen olyan abnormis haja volt, mint a gyanúsított fiának.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Székrekedés. A budapesti egyetem belorvosi klinikájának jelentéséből kitűnik, hogy a FERENC JÓZSEF keserűvíz biztosan és fájdalom nélkül hat, s ezért aranyeres bántalmaknál is alkalmazható.

A cégtábla-adó. (Magyar felírás nem tekinthető idegennek. Félreértették a javaslatot.)

Az új városi adójavaslatok közül a cégtáblák után kivetendő adók keltették a legnagyobb riadalmat és amint most kitűnik, a legnagyobb félreértést is. Egy clujji (kolozsvári) lap hire szerint a magyar, a német és egyéb kisebbségi nyelvek nem számítanak „idegen” nyelveknek és így a magyar cégtáblák után nem szedhető a 8000 leies maximális adó. Erre azonban semmi hivatalos megállapítás nincsen és a törvényjavaslat szövege úgy szól, hogy román nyelvű cégtáblák 500—800 (nagyság szerint) és idegen nyelvű cégtáblák 8000 leig adóztathatók meg. Tehát kifejezetten „román” és „idegen” nyelvek szerepelnek és mert a magyar nyelv nem román, így a törvényjavaslat hiányossága folytán, a mely nem emlékezik meg a romániai kisebbségi nyelvekről, a magyar nyelvű cégtáblákat is bizonyosan idegen nyelveknek számítanák — ha erre sor kerülne. Azonban aligha kerül ilyen mű adóbehatásra sor, és pedig azért nem, mert ez a törvényjavaslat még nem törvény és nem is lehet törvény, mert ellenkezésbe jutna más törvénnyel, sőt magával az alkotmánnyal is, amely szintén elismeri

ri a kisebbségi nyelvek szabad használatát. Egyébként az Aradi Közlöny, amely több ízben foglalkozott a sérelmes cégtábla adóval, már megírta azt is, hogy Temesvárott milyen felfogás uralkodik a városi tanácsban az új adó-nemmel szemben. A tanács úgy határozott, hogy ahány nyelvű cégtáblát alkalmaz a cég, annyszor kell a román cégtábla után kivetett adót megfizetni. A városi tanácsok hozzászólása után döntik el majd az új városi adók mértékét. Az azonban egyenesen megdöbbentő jelenség, hogy mielőtt bárkire is kivetették volna az „idegen” nyelvű cégtáblákért adót, igen sok cég átfestette a magyar és egyéb nem román felírásokat. Ez ugyan már eleve bizonyítja azt, hogy ily magas adókievetés kevesebb eredménnyel jár majd, mint a normális mértékű és már ezért is megfontolandó a sérelmes túlzás, de mégis elszomorító, hogy a cégek egy része csak egy egyszerű hirre letörli a magyar feliratokat, — olyan városban, a hol tudvalevőleg a lakosság nagyobb százaléka nem ismeri a román nyelvet és magyarul az idehelyezett regáti tisztviselők kivételevel mindenki ért.

Közgazdaság.

A belga valuta is esik.

A német márka ma tovább esett és esésében követte a francia frank is, amely 31.50-ig szállott alá Zürichben. A francia frankhoz a belga frank is csatlakozott és pe3ig meglepő mértékben. — Mint Brüsszelből táviratozzák a belga sajtó a belga frank kurzusának esése miatt Angliát vádolja mint valutarontót. Hir szerint a belga minisztertanács elhatározta, hogy a lami ellenőrzés alá helyezi a devizavásárlást. Az angol font és a dollár Brüsszelben magasra szökött, amit a lapok angol-amerikai manóvernek tartanak. Angliának az a célja, hogy Belgium ezáltal kényszerüljön Franciaországra nyomást gyakorolni az irányban, hogy enyhítsen a német reparációs követeléseken. A pénzügyi roham a francia és belga valuta ellen kimutathatólag Washingtonból indult ki. A svájci frank ma tovább folytatta javulását, ami az összes értékek alacsonyabb jegyzésével járt Zürichben. Az aradi piacon ma szilárd üzletmenet volt.

Aradi valutaárak. (Augusztus 8.) Francia frank 11.85, svájci frank 37, dollár 208, dinár 2.15, szokol 6, márka 0.0002, líra 8.50, angol font 920, magyar korona 0.0080, osztrák korona 0.0029. — **Kifizetések:** Budapest belföldi 95, külföldi 135, Bécs 350, Berlin 0.000065, Prága 6, Zürich 37, Milano 8.80, London 935, Páris 11.80, Newyork 205, Belgrád 2.20.

Temesvári valutaárak. (Augusztus 8.) Berlin 0.000060, Newyork 205, dollár 208, London 932, angol font 930, Páris 11.75, francia frank 12, Zürich 37, svájci frank 36.50, Milano 8.85, líra 8.60, Prága 5.98, szokol 5.75, Belgrád külföldi 2.16, belföldi 2.05, dinár 2. Budapest külföldi 90, belföldi 135, Bécs 350.

Bucuresti tőzsdezárlat. (Augusztus 8.) **Kifizetések:** Páris 11.62, — lin 0.000080, London 927, New-

york 203, Milano 8.80, Zürich 36.25, Bécs 0.0028.70, Prága 5.96, Budapest 0.01.25. **Valuták:** Napoleon 740, márka 0.000175, líva 1.70, török líra 1.15, angol font 912, francia frank 12, svájci frank 37, líra 8.50, drachma 3.50, dinár 2.05, dollár 206, lengyel márka 0.0010, osztrák korona 0.0029, magyar korona 0.0090, szokol 5.98.

Zürichi nyitás. (Augusztus 8.) Berlin 0.0001.25, Newyork 553, London 2523, Páris 31.55, Milano 23.80, Prága 16.15, Budapest 0.03.1250, Belgrád 5.90, **Bucuresti** 2.75, Varsó 0.0024, Bécs 0.0077.50.

Zürichi zárlat. (Augusztus 8.) Berlin 0.0001, Budapest 0.03.12.50, Newyork 5.52, Milano 23.70, Prága 16.15, Bécs 0.0077.25, Varsó 0.0024, Belgrád 5, **Bucuresti** 2.75, London 2518, Páris 31.50.

Budapesti Devizaközpont jegyzései. (Augusztus 8.) Napoleon 68000, Belgrád 201—209, Berlin 0.0030—50, **Bucuresti** 94—101, lei 94.50—101.50, London 85780—88180, angol font 85980—88380, Milano 809—844, Newyork 18800—19400, dollár 18900—19500, Páris 1073—1109, francia frank 1078—1114, Prága 549—573, Varsó 0.08.20—9.20, Zürich 3400—3520.

Házomlás — hatvan halottal.

Konstantinápolyból táviratozzák: Borzalmas és méreteiben páratlanul álló szerencsétlenség történt a török fővárosban. Tegnapelőtt érkezett meg Amerikából egy körülbelül száz főből álló kiránduló társaság, amelynek tagjait az amerikai segélybizottság épületében helyezték el. Reggel öt óra tájban a segélybizottság épülete recsegnéropogni kezdett, megremegett és néhány perc múlva teljesen rombadőlt. Az amerikai vendégek közül csak negyvenen menekültek meg. Körülbelül hatvan ember fekszik a romok alatt. A mentési munkálatokat és a romok eltakarítását azonnal megkezdték, de kevés kilátás van arra, hogy a romok alól élve megmenthessék a szerencsétleneket.

Mozi.

A nagyszerű szerelem színes képe terül szét előttünk az Apollo „Bestia” című filmjében, amely Francesca Bertinivel már csak csüförtökön kerül utoljára színpadra. A ban kár leánya szerelmes Marion hegedűművészebe, de atyja, a kapzsi bankár olyan bűnös dolgot csinál, hogy a fiatalok utjai kettéválnak s a leány meghal a nagy szerelmes érzéseibe. Nővére átkot küld a művész után, hörtönbe juttatja, de aztán felcsendül Mario kopott fájából az élet diadalmas, szerelmes melódiája, ez őt is átfogja s megsemmisülten borul a művész elé.

Szombaton és vasárnap izgalmas bűnügyi film: „A fátyolos aszszony” című kerül bemutatásra az Urániában. Az esemény Ostenburg gróf körül játszódik le, akinek minden menyasszonya borzalmas körülmények között meghal. A halál völgyébe megdöbben, detektívet vesz maga mellé s csodálatos módon lelezi le a boldogsága ellen törő társaságot.

A szerkesztésért:

KAROLY JOZSEF

telef.

Cenzurat:

IOAN NICHIN.

NYILTER.

Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Óvás!

Minimax R.-T.-ság Bucurest Bulev. A. I. Cuza 48. eze a uton inti az összes érdekelteket, hogy óvakodjanak olyan Minimax tüzoító készülékektől, amelyek nem a hivatalos képviselője útján hoztattak forgalomba, mert az olyan készülékek rendszerint elavult, vagy fel-frissített áruk, belül rozsdásak s így robbanékonyak, vagy ha újak is, de a védőtörvény kijátszásával jutottak azoknak birtokába, akkor a kivétel tekintetében nincs meg a vevőnek a kellő biztosítéka.

Ezennel kijelentjük, hogy sem mi, sem a többi európai testvérintézetünk, semminemű garanciát nem vállalunk, sőt póttöltéseket sem szállítunk az ilyen készülékekhez, amelyeknél nincs meg a biztosíték arra vonatkozólag, hogy minden időben kifogástalanul működnek. A mi jóállásunk nyomtatványainkon közölve van, amelyek legszigorúbban betartatnak, azok készülékek, amelyek direkt tőlünk, vagy igazolvánnyal ellátott képviselőinktől vásároltattak.

Az olyan fel nem jogosított egyénektől vásárolt készülékek azért olcsóbbak valamivel, mert az illetéktelen eladók azok kifogástalan működésükért semmi garanciát nem vállalnak, sőt egészen bizonyos, hogy azok legtöbbszőr a legkritikusabb pillanatban csüförtököt mondanak, persze rozsdáette, felfrissített igen ócska darabok. Egy olyan készülék, mely komoly pillanatban nem működik, még akkor is drága, ha semmibe sem kerül.

Kérjük t. vevőinket, hogy akik silány „Minimax” készülékeket illetéktelen közvetítőktől vásároltak s ezáltal magukat megrövidítve érzik, azt velünk, egyedüli képviselőnk, Hermes kereskedelmi vállalat Arad, Str. Martin Luther I. útján közölni sziveskedjenek, mert szándékunk az ilyenek ellen a törvény segítségét igénybe venni. 3799

Ertesítés!

Földesy Sándorné

Strada Teodor Giontea 17. szám

alatt levő női divat szalonját a mai napon

Str. Eminescu (Deák F.-u.) 13.

sz. alá helyezte át, 4453

ahol a legelegánsabb angol, francia és gyermek-ruhák a legutolsó divat szerint pontosan és azolid árák mellett készülnek. Tisztelettel: Földesy Sándorné.

Ertesítés.

Gyűjtődíjteleink feltűnő, csak nem 50 %-al olcsóbbak voltak az a felfogást váltotta ki az aradi kereskedők körében, mintha mi az árakat hajón küldenők. Ebben a verseny nem bíró konkurrencia is igyekszik a kereskedőket megerősíteni avval, hogy míg a küldemények szállítási ideje Wienből 10, Budapestről 8 és Passauból 12 nap, addig ez cégünk-nél állítólag hosszabb lenne.

Ezennel szives tudomására hozzuk az igen tisztelt kereskedőknek, hogy szállítmányaink minden gyűjtőállomásról, tehát az előbb említett állomásokról is teljes uton vasuton szállíthatnak és így a küldemények az átadási naptól számított fenti időtartam alatt feltétlenül Arad állomáson vannak. Gyűjtőfőteleink Wien háztól 240.— Budapest háztól 75.— Passau állomástól 330.— 100 kilométer a m. k. 120-as és osztr. kor. 340-es kurzusáig. Az aradi helyikezelési költségekben is 30—40 %-al olcsóbbak vagyunk. Ezen állításaink valódiságáról egy próbaküldemény átadásával bárki meggyőződhet.

13993 Kiváló tisztelettel:

DÉNES, HERMAN és WEISZ

Arad, Str. Bucur 6. (Eötvös-u. 16.)

Négy polgárt

végzett irodai gyakornokot, géplakatos és vasesztergályos tanoncokat fölvesz:

Aradi Vasipari R. T. vasöntöde és gépgyár, Str. Cogalniceanu 45. 13293

Eladó vitzartány

8 köbméter ürtartalommal, 5 m/m. vastag kovacsolt vaslemezről, Winkli és Iapos vas merevítéssel. Ugyanott egy külön kocsin szerelt vitzartány fent jelzett anyagból.

Megtekinthető: Simándi motormalomnál. 4410

Petroleum és benzin

állandóan kapható:

VULCU

petróleum telepén. 4413

Raktárhelyiséget

azonnalra keresek. — Ajánlatok: „Szárász” jeligére Központi szálló. 13994

Budapest

legelsőrendű, modern családi szállója az

ISTVAN KIRALY szálloda

VI., Podmaniczky-utca 8,

modern berendezés, központi fűtés, meleg vízszolgáltatás, lift stb, 13696

Az ANTE népünnepélye és táncestélye augusztus hó 12-én a Városligetben.

Apró hirdetések.

Alkalmazás.

KERESKEDŐSEGÉDET rőts üzletm részére keresek. Román nyelv tudása szükséges. Gaspár, Arad, Rulv. Regele Ferdinand L. No. 20. 4411

TIZ ÉVES leánykámhoz nevelőnt keresek. végzett képezdészek előnyben részesülnek. Cim a kiadóhivatalban. 700

HÁZISZOLGA, ki virágkertes is, jó fizetéssel felvétetik. Cim a kiadóban. 3486

SUCHE intelligens, deutsches Fräulein, mit Jahreszeugnisse, zu 10 Jährigen Mädchen. Adresse in die Administration. 700

SZORGALMAS mindenek, ki szoba takarításban jártas, mielőbbi belépésre felvétetik. Cim a kiadóban. 4385

GÉPIRÓKISASSZONY kerestetik magyar német nyelvismerettel. Románul is tudók előnyben Bővebbet Kelet hírlap-iroda. 13993

JE CHERCHE gouvernante française, pour ma petite fille de 10 ans. L'adresse dans l'administration. 700

JOBB MEGJELENÉSŰ kiszolgáló leány felvétetik Pax-Bufféban, Madárnál. 4438

VARRÓ és tanuló leányok felvétetnek Strada N. Oncu (Schweidel József-u.) 2. 4437

IRODISTANÓI állást keres gépiró leány Cime Wallinger hirdetőjében. 13303

KERESKÉK jobb házból való, románul beszélő tanuló vegyeskereskedésembe. Weiszberger Adolf Gurahont. 4449

SZAKKÉPZETT FŐMOLNÁRT, vagy majomszakértőt vidéki malmok látogatására azonnali belépésre keres a Malomépítő R.-T. Oradea-Mare (Nagyvárad.) 4447

IRODAI alkalmazást nyerhet kisebb fizetemben gépirónő, ki a német és román nyelvet bírja. Kezddő fizetés megjelölésével „Juno” jellege alatt írásbeli ajánlatot Kelet hírlap-irodába. 13994

ÁRVA LEÁNY ajánkozik mint házvezetőnő magányos urhoz. Vidékre is megy. Cime a kiadóhivatalban. 4460

KISEBB szobaleány, bejáró szakácsné felvétetik Strada Vicentiu Babes (Kiss Ernő-utca) 3-5. 4459

Lakás.

HÁROMSZOBÁS lakás vasut mellett azonnal elfoglalható, kiadó. Cim a kiadóban. 4456

ELCSERÉLNEM sűrűsően Calea Rădăi-utli kétszobás szép lakásomat hasznolva a belvárosban. Cim Ecce hirdetőben. 13958

Vétel és eladás.

EZÜST retikul, aranylánc, irodai íróasztal, ebédlő divány, szekrények, ágy, kis divány két székekkel, selyem paplanok, dísztárgyak, antik tárgyak, finom női ruhák, kézimunkák, fehérneműk, csipkefüggönyök, stb. eladók. Str. Consistorului 12. (Batthyány-utca 23.) I. emelet jobbra. 1000

ROZSABURGONYA, elsőrendű, jutányosan kapható Piata Avram Iancu 9. (Szabadság-tér) pincében Grósz Jenőnél. 4315

ELADÓ cca 800 Hl. új és használt jókarban levő töltőképes boros hordó 400 literől 4500 literig. Farkas Jenőnél, Balvásár. 3924

EBÉDLŐBUTOR, bécsi zongora, nagy álló tükör eladó Str. Eminescu 6. (Deák Ferenc-utca 40a) házmesternél. 4450

HÁLÓSZOBA matt, garantált féregmentes, elutazás miatt sűrűsően eladó. Cim kiadóban. 4458

ANTIK tárgyakat, díszműveket, kézmunkákat, függönyöket, szőnyegeket, fehérneműt stb. bizományba veszek. Str. Consistorului 12. (volt Batthyány-utca 23. szám) I. emelet jobb. 1000

ELADÓ SÜRÜGÖSEN, olcsón, darabonként is, szép világos hálószoba és ebédlőbutor, Madonna-kép, olajfestmények, hintaszék, szalon, villanycsillárok. Str. E. Ghiba Birta 11. (Varjassy József-utca 9.) 4461

ELSŐRENDŰ varrógép eladó. Özv. Popovits Antalné, Strada Cogalniceanu (Mikes K.-utca) 54. 4451

ZONGORA, rövid, keresztthuros, elsőrendű gyártmányu, eladó. Cim Wallinger hirdetőjében 13303

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnászőnyegeket, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Eliz-palota.) 11895

VESZÉK könyvtárakat, hangjegyeket, bélyeggyűjteményeket, festményeket és hezedőket a legmagasabb árakon. Kerpel Izsó könyvkereskedése. 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár. Telefon 385. 13629

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sűrűsően keresünk antik butorokat, perzsa szőnyegeket, festményeket, műtárgyakat, régi üveg és porcellán tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kituzunk Szépművészeti Szalon, Ortutay-palota. 13573

Ingatlan.

KÜLVÁROSBAN, sarok magánház fűszerüzlettel, négyszobás lakással, zárt folyosóval, kis udvar és kerttel 150.000 leiert eladó. Uranus-iroda, főpostával szemben. 13920

ELADÓ magánház átvehető lakással Str. Griviței (Miklós-utca) 48-72. 4454

MAGÁNHAZAT esetleg kerttel még külvárosokban is, sűrűsően bérbévenők lakás-cserével. Lelépést, költségedést fizetem. Cim Wallinger hirdetőjében. 13303

MEGBIZÓNK részére keresünk elfoglalható lakással rendelkező házakat sűrűsően megvételre. Bővebbet Wallinger hirdetőjében. 13303

STRADA OITUZ 81. (Illés-utca 40.) számú ház elfoglalható kis lakással eladó. 4457

Üzletek.

KORCSMA és fűszerüzlet berendezéssel és lakással eladó. Cim a kiadóhivatalban. 4455

BUL. REG. FERDINAND (József főherceg-ut) korzó oldalán hatalmas nagy üzlethelyiség berendezéssel, áruval 140 ezer leiert eladó. Uranus-iroda, főpostával szemben. 13920

FŐTÉRI sarokházban üzlethelyiség áruval, berendezéssel, három szoba, fürdőszoba, parkettás emeleti lakással együtt 160.000 leiert eladó. Uranus-iroda főpostával szemben. 13920

Oktatás.

ROMÁN tanárnő csoportoknak órákat ad. Cim a kiadóhivatalban. 4290

Különbéle.

INGYEN adok harmincezer leies úri hálószobabutort konyhaberendezéssel, ur-ember részére teljes ellátás adása ellenében. Cime kiadóban. 4423

TÖBB GYERMEKES anya, ki súlyos betegsége miatt keresetképtelen a nemesszivű közönséghez fordul, hogy bármilyen adományokkal enyhítsék nehéz helyzetét Szives adományokat kéri Str. Ioan Calvin (Kálvin J.-utca) 32-28. özv. Salamonnéhoz juttatni.

Hirdetmény.

Az Utvinis (ötvenes) uradalomban az arad-simándi ut mentén fekvő ugynevezett Posta-Csárdánál levő összes épületek f. év augusztus hó 12-én vasárnap reggel 9 órakor a helyszínen nyilvános árverésen el fognak adni. Az érdeklődők az épületeket bármikor megtekinthetik. Utvinis, Ötvenes), 1923. aug. hó 6-án. 4452 Ötvenes Uradalmi Igazgatóság.

Hölgyeknek mindennapi használatra Uraknak borotválkozás utánra ajánljuk a

HELACITOT

Izzadó fényes zsiros arc, egyszeri lemosásra csodás szép lesz, mintha valami lehet finomságu harmattal volna bevonva. (Mitesserek) atkák pár nap alatt elmúlnak. — Legártalmatlanabb arcszépítő. — Készíti:

Dr. Földes és Hehs Margiternye gyára Budapest, I. Bertalan-utca 26. Arad—U. Micalaca. 18868

Kaiser-Borax

Lemosás

Mindenkinek nagy

Áldás.

V-13675

Vizahólyag,

beluga orosz Saliansky bordonító gelatin, szín fagyú, asbest, kénpor, valódi szegedi édes nem különleges paprika érkezett. legolcsóbban kapható 4448

Erdős Pál fűszerkereskedő cég, A. R. A. D.

Ügyes soffór, lakatos és vasesztergályos tanulók azonnal felvétetnek!

Vulcu Maxim Gépgyára

Ugyanott sárga és vörösréz megvételre kerestetik, a legmagasabb árban.

MANOMETER

és mindenféle mérőműszereket készít, javításokat vállal:

Gaspár műszerész, Arad, Str. Horia No. 1.

Javítás végett beküldött műszereket rövid idő alatt vissza küldöm. Telefon 315.

ARDEALUL-társaság,

Bucurest, Str. Blănari 14.

Telefon-cim: COMBARDEAL, Bucurest.

Vásárol minden mennyiségben tűzfát és kőszonot.

Fizetendő duplikát ellenében, előleg mellett. 4404

„EGOL”

elző - krém kékítő fémtisztító

legjobb, legolcsóbb, legmegbízhatóbb Főraktár: Mercedes, Blv. Regele Ferdinand (József főherceg-ut) 6.